

**НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**Національний план дій зовнішнього забезпечення якості
вищої освіти України на період 2022-2023 рр.**

УДК 378 (477)

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Система вищої освіти України	7
3. Забезпечення якості вищої освіти в Україні.....	12
3.1. Правова база	12
3.2. Відповідність Стандарту 3.3 ESG-2015 “Незалежність”	16
3.3. Діяльність із забезпечення якості вищої освіти та її методологія	21
3.4. Критерії зовнішнього забезпечення якості вищої освіти та їх імплементация у діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.....	27
3.5. Забезпечення якості діяльності Національного агентства.....	33
3.6. Принципи та критерії відбору, підготовки та включення до Реєстру експертів.....	34
3.7. залучення зацікавлених сторін до системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти	40
4. Пріоритетні напрями Національного плану дії.....	43
5. Зведена таблиця заходів національного плану дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022-2023 рр.	49

1. Вступ

Національний план дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022-2023 рр. був ініційований Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та укладений за участі Комітету з питань освіти, науки та інновацій Верховної Ради України, Міністерства освіти і науки України та інших стейкхолдерів. Робота з його написання почалася у 2021 році. Однак ситуація, коли відбуваються сучасні процеси забезпечення якості вищої освіти в Україні, не лише надзвичайна, а й трагічна. Агресія росії вочевидь спрямована на мирне населення, на носіїв національної і громадянської ідентичності, на гуманітарну сферу як основу світогляду. Нападник загрожує життям дітей і молоді, майбутніх та нинішніх школярів і студентів, число жертв серед яких невинно зростає. Кількість пошкоджених закладів освіти становить понад півтори тисячі, а повністю знищених – близько ста п'ятдесяти. Під ударами ракет опиняються дитячі садки, театри, музеї, школи, житлові будівлі – а разом із ними і наші університети, інститути, академії, коледжі.

Незважаючи на те, що безжальний ворог знищує міста і села, заклади вищої освіти продовжують свою важливу роботу, не припиняється освітній процес, комунікація і підтримка науково-педагогічних працівників і студентів. Заклади вищої освіти стають гуманітарними хабами та центрами волонтерства.

Запропоновані уповноваженими органами влади та запроваджені в дію зміни у нормативній базі забезпечили гнучкі підходи, які уможливили тяглість освітньої діяльності, зокрема процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти реалізує свої повноваження і під час воєнного стану, зокрема здійснюючи та завершуючи процедури акредитації освітніх програм. Експертні групи завершили свої звіти, коли окремі учасники перебували в зоні бойових дій або евакуювалися із зон обстрілів. Гаранти освітніх програм підготували понад

700 пакетів документів для отримання акредитації відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2022 р. № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану».

Проте неможливо долати катастрофічні руйнації війни без осмислення перспектив та чіткого уявлення про майбутнє української вищої освіти, про тих, хто буде відновлювати країну, яка зазнала нищівних втрат – випускників наших закладів вищої освіти. Вища освіта України довела нині, що виконує основну функцію освіти загалом: освічені люди в нашій країні є активними громадянами в демократичному суспільстві, поділяють людські цінності, мають критичне мислення. Очевидно, що забезпечення якості вищої освіти, його вдосконалення є стратегічним напрямом державної політики, одним з кроків до вибудови якої має стати і Національний план дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти.

Для підготовки зазначеного плану дій було створено робочу групу з представників наступних зацікавлених сторін:

Комітет з питань освіти, науки та інновацій Верховної Ради України:

- Бабак Сергій Віталійович, голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки і інновацій;
- Гришина Юлія Миколаївна, Голова підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Міністерство освіти і науки України:

- Шкарлет Сергій Миколайович, Міністр;
- Вітренко Андрій Олександрович, перший заступник Міністра;
- Шаров Олег Ігорович, Генеральний директор директорату фахової передвищої, вищої освіти.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти:

- Бутенко Андрій Петрович, Голова;
- Єременко Олена Володимирівна, заступниця Голови;
- Моркляник Богдан Васильович, заступник Голови;
- Назаров Іван Володимирович, заступник Голови;
- Стукало Наталія Вадимівна, заступниця Голови;
- Артюхов Артем Євгенович, голова комітету з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;
- Цятковська Альбіна, керівниця відділу зв'язків з громадськістю та міжнародного співробітництва секретаріату Національного агентства.

Громадська організація «Спілка ректорів закладів вищої освіти»:

- Куліков Петро Мусійович, Голова, ректор Київського національного університету будівництва і архітектури.

Заклади вищої освіти:

- Азюковський Олександр Олександрович, ректор Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» ;
- Бугров Володимир Анатолійович, ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- Квіт Сергій Миронович, президент Національного університету «Києво-Могилянська академія»;
- Цепенда Ігор Євгенович, ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Об'єднання роботодавців:

- Колеснікова Олена Валеріївна, заступниця директора Федерації металургів України.

Українська асоціація студентів:

- Рашкевич Юлія, радниця президента з питань стратегічного планування та розвитку.

2. Система вищої освіти України

Основна мета системи вищої освіти України – підготовка конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях в умовах посиленої співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом.

Національна система вищої освіти України:

1) Заклади вищої освіти державної, комунальної та приватної форми власності, що мають рівні права у провадженні освітньої, наукової та інших видів діяльності, наступних типів: університет (багатогалузевий або галузевий), академія або інститут (галузеві), коледж.

2) Рівні та ступені (кваліфікації) вищої освіти

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти (обсяг освітньої програми становить 120 кредитів ЄКТС);
- перший (бакалаврський) рівень (обсяг освітньо-професійної програми становить 180-240 кредитів ЄКТС);
- другий (магістерський) рівень (здобувається за освітньо-професійною (90-120 кредитів ЄКТС) або за освітньо-науковою (120 кредитів ЄКТС) програмою);
- третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень (обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС, освітньої складової освітньо-творчої

програми підготовки доктора мистецтва становить 30-60 кредитів ЄКТС).

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- молодший бакалавр;
- бакалавр;
- магістр;
- доктор філософії/доктор мистецтва.

3) Галузі знань і спеціальності

За національним законодавством України галузь знань – це гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей. Спеціальність – це гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Перелік галузей знань та спеціальностей затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства освіти і науки України. На сьогодні в Україні існує 29 галузей і 121 спеціальність.

4) Освітні програми

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів, спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій).

Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати

навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

Документ про вищу освіту видається закладом вищої освіти лише за акредитованою відповідно до законодавства освітньою програмою. Акредитація освітніх, освітньо-наукових програм здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Також в Україні визнаються сертифікати про акредитацію освітніх програм, виданих іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України

5) Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності

Освітня діяльність у сфері вищої освіти провадиться закладами вищої освіти, закладами фахової передвищої освіти (з підготовки фахівців ступенів молодшого бакалавра та бакалавра) та науковими установами (з підготовки фахівців ступенів магістра та/або доктора філософії) на підставі ліцензій, що видаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, відповідно до законодавства України.

У сфері вищої освіти ліцензуванню підлягають:

- освітня діяльність закладу вищої освіти на певному рівні вищої освіти;
- освітня діяльність за освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

Під час ліцензування встановлюється спроможність закладу освіти провадити освітню діяльність відповідно до встановлених Ліцензійними умовами вимог.

Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності визначають: 1) кадрові вимоги до працівників, які мають певну освітню та/або професійну кваліфікацію; 2) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають змогу її ідентифікувати (для освітніх програм, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, та з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами).

б) Органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти

Управління у сфері вищої освіти у межах їх повноважень здійснюється:

1) Кабінетом Міністрів України; 2) центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки; 3) галузевими державними органами, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти; 4) органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти; 5) Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук; 6) засновниками закладів вищої освіти; 7) органами громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки; 8) Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

7) Учасники освітнього процесу

Учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти є:

- наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти;
- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах;
- інші працівники закладів вищої освіти.

За часи незалежності в Україні спостерігається обернено пропорційний ріст кількості закладів вищої освіти на тлі скорочення кількості здобувачів вищої освіти, що, звісно, має свій вплив на якість.

Так, у 1990–1991 н. р. в Україні, відповідно до відкритих у вільному доступі даних Державної служби статистики України, нараховувалося 149 закладів вищої освіти (університети, академії, інститути), в яких навчалося 881 300 студентів. Натомість, згідно з даними вступної кампанії 2021 року, на різні рівні вищої освіти здійснили набір 651 заклад освіти. З них 181 належать до категорії наукові установи.

3. Забезпечення якості вищої освіти в Україні

3.1. Правова база

Точкою відліку сучасних реформ у вищій освіті став Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. із наступними змінами, який і нині визначає не лише необхідні зміни у цій сфері, а й спричиняє більшість фахових дискусій про імплементацію, реалізацію, впровадження його норм. Зазначеним Законом встановлюються основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створюються умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Саме згаданим вище Законом було передбачено необхідність створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти як незалежного постійно діючого колегіального органу. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є юридичною особою публічного права та діє згідно із Законом України «Про вищу освіту» та статутом, що затверджується Кабінетом Міністрів України. Практична реалізація вимог Закону відбулась у формі Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» від 15 квітня 2015 року.

Відповідно до чинного законодавства Національному агентству відійшла частина повноважень Міністерства освіти і науки України, зокрема відповідальність за акредитацію освітніх програм, спецрад із захисту дисертацій доктора філософії, інституційну акредитацію та акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, розгляд

питань дотримання академічної доброчесності, формування систем внутрішнього забезпечення якості освіти в українських ЗВО, університетські рейтинги, що формуватимуться за вимірюваними критеріями, за оприлюднення річного звіту про стан справ у вищій освіті тощо. У той же час процедура ліцензування та контролю за дотриманням освітнього законодавства залишається у сфері відповідальності Міністерства освіти і науки. Загалом діяльність Національного агентства спрямована на сприяння академічній автономії ЗВО, їх якісному зростанню та міжнародній конкурентоспроможності.

Перший склад Національного агентства було обрано у 2015 році, проте через цілу низку причин він так і не почав свою роботу. У 2018 році відбулося «перезавантаження» Національного агентства – Законом України «Про освіту» 2017 року були змінені принципи обрання членів Агентства, новий склад був обраний міжнародною конкурсною комісією та затверджений Кабінетом Міністрів України у грудні 2018 року, у січні-лютому 2019 року був обраний і затверджений Кабінетом Міністрів України керівний склад Національного агентства.

Національне агентство на сьогодні набуло спроможності здійснювати реальні зміни у сфері вищої освіти. Стратегія Національного агентства, розроблена та затверджена у 2019 р., стала дороговказом вищезгаданих змін, визначила місію і цінності, задекларувала стратегічні цілі та напрями їх реалізації. Місія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти – стати каталізатором позитивних змін у вищій освіті та формування культури її якості – та його діяльність корелюється з основними повноваженнями Національного агентства, визначеними українським законодавства:

- формування вимог до системи забезпечення якості вищої освіти, розробка положення про акредитацію освітніх програм і подання його

на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

- аналіз якості освітньої діяльності закладів вищої освіти;
- проведення інституційної акредитації;
- формування єдиної бази даних запроваджених закладами вищої освіти спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на кожному рівні вищої освіти;
- проведення акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- формування критеріїв оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, закладів вищої освіти України, за якими можуть визначатися рейтинги закладів вищої освіти України;
- розробка порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії та подання його на схвалення до центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;
- акредитація незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, ведення їх реєстру та інше.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» Національне агентство складається з 23 осіб. Склад Національного агентства формується із забезпеченням представництва не більше однієї особи від галузі знань та включає представників всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, здобувачів вищої освіти, Національної академії наук, національних галузевих академій наук, закладів вищої освіти державної, комунальної, приватної форм власності. Строк повноважень членів Національного агентства становить три роки. Одна і та сама особа не може бути членом Національного агентства більше двох строків.

Члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти діють на засадах відкритості та прозорості. Формами роботи членів Національного агентства є:

- участь у засіданнях Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;
- ознайомлення та опрацювання акредитаційних справ, які виносяться на голосування під час засідання Національного агентства;
- участь в акредитаційній експертизі у якості спостерігача;
- участь у робочих групах зі створення нормативно-правових актів, які розробляються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до чинного законодавства та їх погодження;
- ознайомлення та опрацювання проектів рішень Комітету з етики та/або Апеляційного комітету, які виносяться на голосування під час засідання Національного агентства;
- ознайомлення та опрацювання проектів стандартів вищої освіти, які виносяться на затвердження на засіданні Національного агентства;
- консультування членів галузевих експертних рад відповідно до розподілу обов'язків між членами Національного агентства, який затверджується Національним агентством;
- робота у комітетах та конкурсній комісії з відбору членів галузевих експертних рад;
- участь у розробці пропозицій на розгляд Національного агентства щодо вдосконалення процесів акредитації (зовнішнього забезпечення якості вищої освіти), забезпечення академічної доброчесності, діяльності експертів з акредитації, тренерів, ГЕР, секретаріату;
- експертна діяльність (в т.ч. міжнародна), націлена на популяризацію процесів та цінностей Національного агентства в освітянській спільноті, зокрема: виступи на конференціях, семінарах, круглих столах, симпозіумах, тренінгах, публікації статей в пресі та наукових

журналах, оприлюднення текстів на електронних ресурсах, у монографіях тощо;

- погодження локальних актів та призначень на посади секретаріату Національного агентства;
- інші функції, визначені законодавством.

Кожен член Національного агентства має право брати участь у підготовці, обговоренні та ухваленні проєктів рішень Національного агентства, викладати у письмовій формі свою окрему думку.

Національне агентство під час реалізації діяльності у сфері забезпечення якості вищої освіти взаємодіє з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки України, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, Національною академією наук та національними галузевими академіями наук, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями, з науковими установами і закладами вищої освіти зарубіжних країн, а також з міжнародними організаціями в галузі вищої освіти. Результатом такої взаємодії є зокрема участь у розробці законодавчих змін у сфері вищої освіти, наукової діяльності, реалізації всіх видів акредитації, формуванні простору академічної доброчесності тощо.

Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти ESG-2015 враховані при розробці правового забезпечення функціонування національної системи забезпечення якості вищої освіти, лежать в основі основних нормативних документів і методології акредитаційного процесу.

3.2. Відповідність Стандарту 3.3 ESG-2015 “Незалежність”

Чинне законодавство України містить норми, спрямовані на забезпечення незалежності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та відповідають стандартам ESG-2015.

Організаційна незалежність Національного агентства засвідчується на рівні всіх нормативних актів, прийнятих Парламентом, Урядом або Міністерством освіти і науки України в питаннях формування складу, організації роботи, порядку реалізації наданих повноважень, забезпечення діяльності тощо. Так, наприклад, члени Національного агентства обираються шляхом конкурсного відбору з дотриманням принципів гендерного балансу та галузевого представництва, що проводиться незалежною комісією. На підставі рішення Конкурсної комісії (частину якої складають міжнародні представники) члени Національного агентства призначаються Кабінетом Міністрів України.

Організаційне, фінансово-господарське, матеріально-технічне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Національного агентства здійснює секретаріат Національного агентства.

Операційна незалежність надає можливість Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти або самостійно розробляти і затверджувати процедури реалізації власних повноважень, або розробляти відповідні проєкти документів та надавати їх для затвердження Міністерству освіти і науки України або уряду. Наприклад, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» Національне агентство самостійно формує вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, закладів вищої освіти України, за якими можуть визначатися рейтинги закладів вищої освіти України. Національне агентство розробляє положення про акредитацію освітніх програм і подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки тощо. Крім того, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, звіт про власну діяльність в межах яких

має право сформулювати пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти та направити зазначені документи Верховній Раді України, Президентові України, Кабінетові Міністрів України та закладам вищої освіти для їх обговорення та належного реагування. Так, у 2020-2021 роках Національним агентством розроблено та відправлено відповідальним суб'єктам для прийняття та затвердження: зміни до Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту» та інших освітянських законів з питань акредитації, власних повноважень та порядку їх реалізації, посилення незалежності статусу; проєкт Закону України «Про академічну доброчесність» та проєкти змін до інших законів з метою формування простору академічної доброчесності; розроблено та відправлено на погодження і затвердження нова редакція Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, проєкт Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затверджено 12.01.2022 р.), проєкт Порядку проведення інституційної акредитації закладів вищої освіти, проєкт Положення про акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти та інші документи.

Одним з важливих елементів забезпечення операційної незалежності є трьохступенева процедура експертизи: робота експертної групи безпосередньо в закладі вищої освіти з поданням до інформаційної системи Національного агентства звіту експертної групи, верифікація експертного висновка галузевою експертною радою та ухвалення фінального рішення Національним агентством. Особливо важлива тут особа експерта, який відповідно до Положення про акредитацію і Порядку відбору та ведення Реєстру експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для проведення акредитацій освітніх програм має відповідати не лише фаховим критеріям, але й вимогам доброчесності. Варто зазначити, що відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, у межах

акредитаційних процедур призначення експертів здійснюється з числа включених у Реєстр Національного агентства з урахуванням предметної галузі, відсутності конфлікту інтересів, можливості експерта взяти участь у процедурі. Таке призначення проводиться незалежно від третіх сторін і публікується на вебсайті Національного агентства.

Для вдосконалення роботи з контингентом експертів Національне агентство створило нову інформаційну систему «Експерти» <https://experts.naqa.gov.ua>. Інформаційну систему розроблено з метою зберігання та обліку даних Реєстру експертів, оптимізації комунікації між експертами, представниками та стейкхолдерами Національного агентства, а також задля впровадження всебічного та об'єктивного оцінювання діяльності експертів. Інформаційна система «Експерти» передбачає створення особистого кабінету, в якому експерт може подавати, оновлювати та переглядати інформацію щодо своєї діяльності як експерта Національного агентства. Усі персональні дані та повна інформація про експерта є у доступі лише для відповідальних працівників Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Відкритість процесів і процедур є складовою операційної незалежності. Для взаємодії із закладами, експертами та іншими учасниками процедури Національне агентство використовує власну інформаційну систему (ІС), яка робить весь процес акредитації відкритим і доступним для всіх зацікавлених сторін. Уся процедура акредитації – від подачі закладом вищої освіти заяви про акредитацію освітньої програми до ухвалення фінального рішення на засіданні Національного агентства, а також можливість апеляції щодо цього рішення поетапно відображаються в системі. До неї завантажуються експертні звіти та висновки галузевих експертних рад, а також документи, які містять зворотний зв'язок із університетами – відповіді на них. Система створена таким чином, що запобігає корупційним ризикам, унеможливаючи

виправлення та втручання. Публічний інтерфейс, який у 2020 р. доповнив унікальну інформаційну систему (онлайн-платформу), дозволив усім бажаючим отримати доступ до всіх документів акредитаційних справ (<https://public.naqa.gov.ua/>), що засвідчує безпрецедентну прозорість політики Національного агентства. Подібної онлайн-системи не має жодна країна Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). У сучасній Україні така відкритість просто необхідна для побудови нових процедур забезпечення якості вищої освіти.

Незалежність офіційних висновків. Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти може бути оскаржене вищим навчальним закладом у порядку, визначеному Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, який має бути оприлюднений. За результатами розгляду скарги Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти приймає обґрунтоване рішення. Розгляд скарг на рішення Національного агентства здійснюється Апеляційним комітетом, який є структурним підрозділом Національного агентства та до складу якого входить п'ять його членів. Апеляційний комітет за результатами розгляду скарг може обґрунтовано рекомендувати Національному агентству залишити без змін або скасувати рішення, що оскаржується. Рішення Апеляційного комітету є обов'язковими для розгляду Національним агентством. Альтернативним варіантом оскарження рішення Національного агентства є звернення до суду. Ніякий інший державний орган, організація або заклад вищої освіти не можуть змінювати або скасовувати рішення Національного агентства, зокрема з питань акредитації.

На жаль, не всі положення Закону України «Про вищу освіту» стосовно незалежності Національного агентства тлумачаться однаково правозастосовуючими суб'єктами. Деякі державні контролюючі органи намагаються будувати відносини та взаємодію із Національним агентством як з державним органом, в якому працюють працівники зі статусом державних

службовців. Ураховуючи розуміння вимог Стандартів ESG-2015 стосовно необхідності забезпечення незалежності Національного агентства від уряду, закладів вищої освіти або будь-яких інших організацій, чинний склад Національного агентства відстоює позицію про неможливість перевести членів Національного агентства й співробітників секретаріату у статус державних службовців, тому що це буде суперечити європейським стандартам.

3.3. Діяльність із забезпечення якості вищої освіти та її методологія

Національним законодавством України якість вищої освіти визначається як відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості, що повною мірою відповідає Стандартам ESG-2015.

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із трьох компонентів:

- 1) системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);
- 2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти;
- 3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання якості вищої освіти.

Система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату та інші процедури і заходи.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що

затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

У свою чергу система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти передбачає здійснення наступних процедур і заходів:

- забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти;
- забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості;
- забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти;
- налагодження доступного і зрозумілого звітування;
- проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями та інших процедур і заходів.

Система забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- забезпечення наявності та ефективності процесів і процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- забезпечення наявності достатніх і збалансованих ресурсів для здійснення процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- забезпечення незалежності у діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;

- підзвітність та інше.

Національне агентство проводить діяльність щодо зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, зокрема акредитацію освітніх програм молодшого бакалавра, бакалавра, магістра та доктора філософії.

Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти визначає основні засади та порядок проведення акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (далі — акредитації), як інструменту зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні. Обов'язковими умовами для акредитації є відповідність освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією освітньою програмою критеріям оцінювання якості освітньої програми, які визначені Національним агентством та підтвержені наказом Міністерства освіти і науки України (від 11.07.2019 № 977).

Певні особливості процедури акредитації освітніх програм та діяльність Національного агентства загалом з'явилися під час пандемії COVID-19 та загальнодержавного карантину, коли всі публічні заходи були обмежені. Національне агентство негайно відреагувало на ці виклики: співробітники перейшли на віддалену роботу, внутрішні зустрічі членів Національного агентства та секретаріату регулярно проводились онлайн, виконувалась уся запланована робота. Національне агентство було одним із перших у світі, яке почало проводити дистанційну акредитацію.

Протягом перших двох тижнів загальнонаціонального карантину Національне агентство розробило та запровадило «Тимчасовий порядок проведення акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку». Національне агентство діє відповідно до законодавства та рекомендацій уряду. Наприклад, за 2021 рік було проведено 1 844 акредитаційні експертизи, з них у дистанційному форматі — 1 809, у змішаному форматі — 24, у виїзному форматі — 11, тоді як з 26 березня по 1 липня 2020 року здійснено близько 400 онлайн-акредитацій.

Загалом з листопада 2019 року по квітень 2022 року Національне агентство провело 3784 акредитаційних експертиз з них: про акредитацію — 2877, про акредитацію з визначенням «зразкова» — 92, про умовну (відкладену) акредитацію — 758, про відмову в акредитації — 57.

Попередній інструктаж експертних груп, відвідування ЗВО, спілкування зі стейкхолдерами, адміністрацією університету, засідання галузевих експертних рад відповідно до Тимчасового порядку, — все це відбувається в режимі онлайн. Крім того, всі учасники процесу відзначають, що якість акредитаційної експертизи залишається високою. 78 % експертів підтвердили, що результати онлайн оцінювання такі ж або навіть кращі, ніж результати очного оцінювання.

Методологія акредитації. Національне агентство у своїй діяльності спирається на принципи довіри і взаємної вимогливості, маючи на меті поширювати їх в українському академічному середовищі. Ці принципи мають закласти основу репутаційного капіталу українських закладів вищої освіти поряд з новою культурою якості та доброчесності та у відповідності із кращими європейськими практиками й стандартами ESG-2015. У процесі акредитації Національне агентство виконує насамперед не каральну, а

сервісну функцію, реалізує парадигму консультативного оцінювання, допомагаючи закладам вищої освіти в їхньому прагненні до досконалості. Для цього налагоджено постійний діалог і плідна співпраця.

Для експертів Національного агентства були розроблені Методичні рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми (2019 р.), Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми (затверджені Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року).

Слід зазначити, що за результатами першого року проведення акредитацій за новою системою, опитувань експертів, зворотного зв'язку від представників закладів вищої освіти, а також через виклики пандемії були розроблені пропозиції змін до Положення про акредитацію освітніх програм з метою легалізації дистанційної та змішаної форм акредитаційної експертизи, зменшення вартості акредитації, подальшого удосконалення процедури акредитації та критеріїв оцінювання якості освітніх програм у сфері вищої освіти, а також приведення Положення про акредитацію у відповідність до змін у законодавстві України, які відбулись за останні роки.

Акредитаційна експертиза переслідує дві нерозривні цілі:

- об'єктивно оцінити, наскільки освітня програма та діяльність з її реалізації відповідають Критеріям якості освітньої програми;
- надати закладу та програмі консультації щодо подальшого удосконалення.

Загалом методологія акредитації, що застосовується Національним агентством, відповідає європейським стандартам. Разом з тим є певні проблеми, зокрема такі:

- до експертних груп, які проводять акредитаційні експертизи, не залучаються міжнародні експерти;

- трапляються випадки, коли Національне агентство повертає висновок галузевої експертної ради для чіткого та детального обґрунтування зміни оцінок, попередньо наданих експертною групою;
- у звітах деяких експертних груп не надано у достатній кількості рекомендацій для ЗВО щодо покращення освітнього процесу або ж надані рекомендації мають загальний характер;
- компетентність частини гарантів освітніх програм у сфері освітнього законодавства потребує значного покращення для розуміння вимог якісних сучасних підходів організації освітнього процесу, що базуються на вимогах ESG 2015;
- необхідність покращення системи вдосконалення кваліфікації експертів;
- необхідність уніфікації вимог і підходів різних ГЕР.

3.4. Критерії зовнішнього забезпечення якості вищої освіти та їх імплементація у діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти передбачає в якості обов'язкового елементу забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти ESG-2015. Формування критеріїв оцінки якості освітньої діяльності закладів вищої освіти України покладається на Національне агентство. На виконання вимог Закону критерії, на відповідність яким оцінюються освітні програми та освітня діяльність за такою програмою, визначені у Положенні про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 08.08.2019 р. за № 880/33851.

Національне агентство для допомоги у практичному застосуванні критеріїв оцінювання якості освітньої програми розробило Рекомендації, в яких звертається увага на принципи застосування Критеріїв:

1. Принцип поваги до автономії закладів вищої освіти. Процедура акредитації враховує автономію закладів вищої освіти. Національне агентство, експерти з акредитації освітніх програм, члени галузевих експертних рад не можуть диктувати закладам вищої освіти, як вони мають організувати свої внутрішні академічні процеси. Шляхи, якими різні заклади досягають виконання вимог певного критерію, можуть бути цілком відмінними та відрізнятися від традиційних практик.

2. Принцип урахування контексту. Критерії мають застосовуватися відповідно до конкретного контексту реалізації освітньої програми.

3. Принцип урахування позицій зацікавлених сторін. Застосування цього принципу дає змогу закладам вищої освіти наблизити освітню програму до потреб ринку праці та очікувань здобувачів освіти. При цьому необхідно пам'ятати про важливість місії закладу у формуванні гармонійної особистості, свідомого громадянина та здатності до саморозвитку, інновацій та науково-дослідної діяльності.

4. Принцип аналітичності та доказовості. Усі учасники акредитаційного процесу повинні надавати раціональні пояснення на підставі проведеного аналізу щодо ухвалених рішень та викладених фактів з урахуванням контексту, відповідних завдань та цілей.

Самі критерії оцінювання освітньої програми сформульовано наступним чином:

1. Проектування та цілі освітньої програми;
2. Структура та зміст освітньої програми;
3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання;
4. Навчання і викладання за освітньою програмою;

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність;
6. Людські ресурси;
7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси;
8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми;
9. Прозорість і публічність;
10. Навчання через дослідження.

У межах пояснення змісту діяльності із забезпечення якості вищої освіти окрему увагу варто звернути на критерії п'ятий та восьмий.

Критерії застосовуються з урахуванням стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти всіма учасниками процесів акредитації: закладом вищої освіти для підготовки відомостей про самооцінювання, а також Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами під час проведення акредитації.

Оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою здійснюється за кожним критерієм згідно зі шкалою оцінювання, яка охоплює чотири рівні відповідності: «F», «E», «B», «A». При цьому у Положенні звертається увага, що заклади вищої освіти зобов'язані сприяти проведенню акредитації та діяти добросовісно у відносинах із Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами.

Заклад вищої освіти, який бажає акредитувати освітню програму, подає до Національного агентства такі матеріали для акредитації в електронному вигляді:

- 1) заяву про проведення акредитації освітньої програми;
- 2) затвержені в установленому порядку освітню програму та навчальний план за цією програмою;

- 3) відомості про самооцінювання освітньої програми відповідно до Критеріїв та документи, що підтверджують наведену в них інформацію;
- 4) рецензії та відгуки роботодавців (за наявності).

Матеріали для акредитації подаються в електронній формі через онлайн-систему акредитації Національного агентства. Усі документи щодо проведення акредитації формуються в акредитаційну справу, що зберігається в електронному вигляді. У разі наявності в документах акредитаційної справи інформації, що становить державну таємницю, або конфіденційної інформації допускається доступ до такої інформації виключно в порядку, визначеному законодавством.

Упродовж п'яти робочих днів з дня реєстрації заяви про проведення акредитації Національним агентством призначається склад експертної групи, яка проводить акредитаційну експертизу, визначається строк її роботи, у тому числі дати виїзду експертної групи до відповідного закладу вищої освіти та кінцевий термін подання звіту експертної групи. Експертна група для проведення акредитаційної експертизи освітньої програми формується в складі керівника та двох експертів, у тому числі одного експерта з числа здобувачів вищої освіти. У разі одночасної акредитації двох чи більше освітніх програм у межах однієї спеціальності або міждисциплінарних освітніх програм склад експертної групи може бути розширений, але не більше ніж на одного експерта для одної програми. На підставі подання організації (об'єднання) роботодавців, професійної асоціації до роботи експертної групи може бути залучений представник роботодавців (за згодою).

Акредитаційна експертиза передбачає:

- 1) вивчення експертною групою відомостей про самооцінювання, доданих до них матеріалів, а також усіх інших матеріалів та інформації, що стосується освітньої програми і діяльності закладу вищої освіти за цією програмою;

- 2) виїзд експертної групи до закладу вищої освіти з метою уточнення фактів, вказаних у відомостях про самооцінювання, опитування представників заінтересованих сторін про освітню програму та діяльність закладу вищої освіти за цією програмою, формування рекомендацій щодо вдосконалення якості освітньої діяльності за цією програмою;
- 3) складання звіту про результати акредитаційної експертизи.

Звіт про результати акредитаційної експертизи подається керівником експертної групи до Національного агентства

Секретаріат Національного агентства надає доступ до матеріалів акредитаційної справи членам відповідної галузевої експертної ради для підготовки експертного висновку. Акредитаційна справа та проєкт експертного висновку розглядаються на засіданні ГЕР, яке ухвалює одне з таких рішень:

- 1) про схвалення експертного висновку ГЕР і направлення акредитаційної справи на розгляд Національного агентства;
- 2) про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи.

Експертний висновок ГЕР або пропозиція щодо призначення повторної акредитаційної експертизи розглядається на засіданні Національного агентства.

Національне агентство за результатами розгляду матеріалів акредитаційної справи з експертним висновком ГЕР має право ухвалити рішення про акредитацію освітньої програми, зразкову акредитацію, умовну (відкладену) акредитацію, відмову в акредитації або про призначення повторної акредитаційної експертизи.

Сертифікат про акредитацію вперше видається строком на п'ять років, а під час другої та наступних акредитацій - строком на 10 років. Строк дії рішення про умовну (відкладену) акредитацію становить 1 рік.

Для забезпечення відкритості та прозорості акредитаційного процесу:

1) на офіційному вебсайті закладу вищої освіти оприлюднюються:

- відомості про самооцінювання освітньої програми;
- рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми, експертний висновок відповідної ГЕР, звіт експертної групи;

2) на офіційному вебсайті Національного агентства публікуються:

- наказ про затвердження складу експертної групи для проведення акредитаційної експертизи;
- рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми, експертний висновок відповідної ГЕР, звіт експертної групи.

Законом України «Про вищу освіту» серед повноважень Національного агентства передбачено проведення інституційної акредитації та акредитації незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти. Національним агентством було розроблено проекти відповідних нормативних актів, які повинні врегулювати зміст, порядок та підстави проведення названих вище видів акредитації та після їх затвердження урядом країни приступить до практичної реалізації відповідних напрямків діяльності.

Формально норми акредитації освітніх програм в Україні добре узгоджуються з ESG-2015. У той же час майже 3 роки практичної реалізації акредитації освітніх програм надали можливість виявити недоліки чинного законодавства, що регулює відповідні процеси та сформулювати пропозиції щодо їх усунення.

3.5. Забезпечення якості діяльності Національного агентства

Звіт самооцінювання (SAR) Національного агентства визначає, що внутрішнє забезпечення якості його діяльності відбувається через реалізацію широкого спектру визначених принципів та процедур відповідно до Стандарту ESG 3.6: «Внутрішнє забезпечення якості і професійна поведінка». Такими принципами і процедурами є:

- оцінювання ефективності роботи та підзвітність;
- забезпечення внутрішнього контролю;
- рівність;
- інформаційна безпека та доступність;
- уникнення конфлікту інтересів;
- механізми зворотного зв'язку та рефлексії;
- критичний самоаналіз.

Положення про систему забезпечення якості діяльності Національного агентства визначає тривірневу структуру управління.

Стратегічний рівень:

- управління реалізацією Стратегії Національного агентства;
- управління інформацією, репутацією та ресурсами;
- забезпечення ефективності процесів і процедур забезпечення якості вищої освіти.

Тактичний рівень:

- управління інформатизацією;
- забезпечення наявності достатніх і збалансованих ресурсів для здійснення процесів забезпечення якості вищої освіти;
- моніторинг і перегляд процедур та процесів Національного агентства.

Оперативний рівень:

- аналіз дієвості процесів та заходів Національного агентства;

- постійне вдосконалення процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у співпраці із стейкхолдерами;
- підзвітність.

Комплекс заходів із забезпечення якості діяльності Національного агентства знаходить своє відображення у щорічних звітах, які знаходяться у відкритому доступі.

3.6. Принципи та критерії відбору, підготовки та включення до Реєстру експертів

Національне агентство не здійснює всі етапи акредитації освітніх програм самостійно, в цьому йому допомагають експерти та члени галузевих експертних рад як важливий і обов'язковий елемент акредитаційних процедур.

Експерт Національного агентства є фахівцем, який здійснює акредитаційну експертизу освітньої програми у закладі вищої освіти. Експерт — це особа, яка володіє потрібними знаннями та навичками, що дають їй змогу ефективно здійснювати оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності закладів вищої освіти за цими програмами та розробляти рекомендації щодо покращення якості вищої освіти за відповідними спеціальностями.

Добираються експерти з числа науково-педагогічних, наукових працівників, а також здобувачів вищої освіти. Навчання експертів здійснюється Національним агентством. Усі кандидати в експерти Національного агентства зобов'язані успішно пройти навчання для подальшого затвердження в Реєстрі експертів, зокрема: два онлайн-курси на платформі Prometheus — щодо акредитаційного процесу та критеріїв оцінювання і щодо написання якісного звіту за результатами експертизи. Обов'язковим є успішне тестування на цій платформі, а далі кожен кандидат проходить дводенний інтенсивний тренінг.

Програма тренінгу — інтенсивна, передбачає повні два дні аудиторної роботи (біля 16 астрономічних годин) з попереднім домашнім завданням.

Важливою метою тренінгу є комунікація цінностей Національного агентства та етичних норм поведінки експерта. До програми включено вправи з аналізу відомостей про самооцінювання, ідентифікації необхідних доказів, складання учасниками програми візиту, проведення зустрічі зі стейкхолдерами, проведення брифінгу задля надання консультації закладу, написання звіту та його порівняння зі звітом інших учасників та висновками ГЕР. Також учасники проходять симуляцію роботи експерта у закладі вищої освіти і обговорюють 18 реальних ситуацій (кейсів), з якими стикаються експерти.

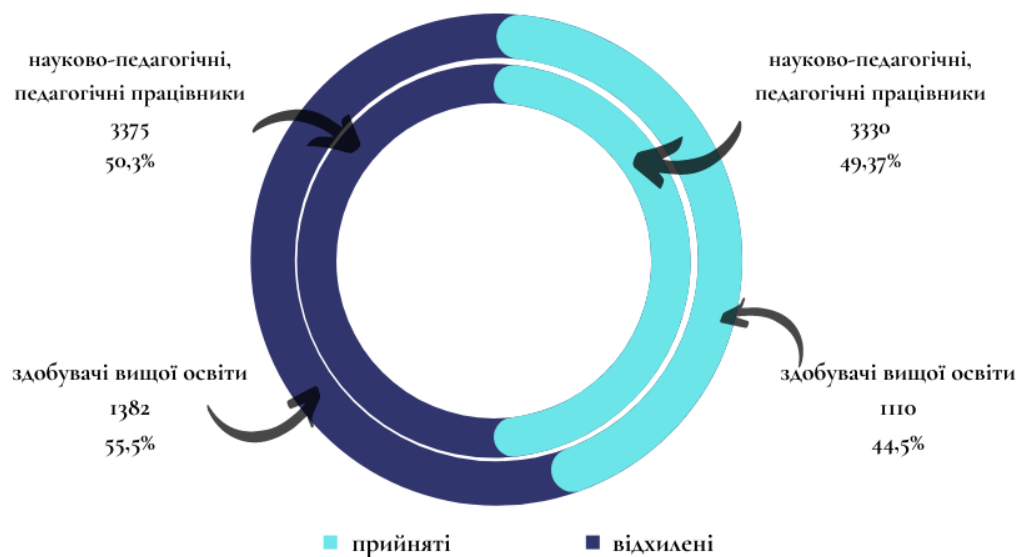
До кожного тренінгу залучаються член Національного агентства та працівник секретаріату Національного агентства для забезпечення двостороннього діалогу з кандидатами в експерти та надання максимально вичерпних відповідей на всі запитання учасників.

Інтенсивність наповнення Реєстру експертів Національного агентства можна продемонструвати на прикладі річної роботи у цьому напрямку. Так, у 2021 році було отримано 1 672 нові анкети від кандидатів в експерти Національного агентства, з них 1 198 анкет — від наукових і науково-педагогічних працівників (далі — НПП) та 474 — від здобувачів вищої освіти. За 2021 рік було проведено 52 тренінги з попередньо відібраними кандидатами. Загальна чисельність учасників тренінгів становила 1 497 осіб. Упродовж 2021 року Реєстр експертів Національного агентства поповнився на 1 495 осіб (1 094 наукових і науково-педагогічних працівників та 401 здобувач).

Для нас важливою є якість роботи, включаючи її етичний аспект, тому періодично відбувається коригування складу Реєстру експертів. Так, загалом рішенням Національного агентства з Реєстру виключено 276 експертів, з них 23 – із етичних причин.

Експерти включаються до Реєстру експертів Національного агентства, утвореного відповідно до Порядку відбору експертів Національного агентства

із забезпечення якості вищої освіти для проведення акредитацій освітніх програм, затвердженого рішенням Національного агентства від 21 травня 2019 року (протокол № 5). Реєстр експертів Національного агентства станом на початок травня 2022 року налічував 4440 осіб, з яких 3330 — науково-педагогічні, наукові працівники і 1110 — здобувачі вищої освіти різних рівнів. Опрацьовано 6705 заяв науково-педагогічних працівників, 2492 - здобувачів освіти, разом – 9197 заяв.

Експерти працюють на підставі цивільно-правових угод з Національним агентством і під час проведення експертизи діють від імені Національного агентства, а не закладу вищої освіти, у якому працюють/навчаються. Експерт виконує акредитаційну експертизу, за результатами якої складає звіт.

У 2020 році Національне агентство тричі провело опитування експертів з метою системного самоаналізу, отримання зворотного зв'язку від експертів та їх пропозицій, визначення можливих нагальних проблем в акредитаційному процесі, а також задля отримання відгуку про експертів щодо роботи їх колег. У першому опитуванні (яке за часом збіглося першими тижнями запровадження загальнонаціонального карантину) взяло участь 67 експертів; у другому — 646; у третьому — 901 експерт. Усі анкети ретельно проаналізовано для розуміння напрямку подальших удосконалень. Результати

кожного опитування стабільно вказували на високу оцінку експертами акредитаційного процесу загалом, а також корисність комплексу навчань, які запропоновані Національним агентством для експерта. Упродовж 2020 року до комплексу навчань експертів було додано чимало нових заходів та оновлень: новий навчальний курс з написання звіту, оновлена програма дводенного тренінгу для експертів, проведено 32 інструктажі напередодні акредитаційних експертиз, вебінари та інші заходи для інформаційної підтримки експертів та регулярного діалогу.

У жовтні 2021 року відділом по роботі з експертами було запроваджено щотижневе опитування гарантів освітніх програм з метою отримання зворотного зв'язку щодо якості роботи експертної групи, підтримки Національного агентства, а також можливих шляхів подальшого розвитку. Опитування гарантів проводилися раз на тиждень, після завершення експертиз, що давало змогу отримати відповіді до моменту публікації звіту й уникнути можливого впливу оцінювання у фінальному звіті на об'єктивну оцінку роботи експертної групи гарантами освітніх програм. Станом на початок грудня 2021 року було отримано відповіді від 137 гарантів. Результати опитувань засвідчили високу оцінку гарантами як представниками закладів вищої освіти нового акредитаційного процесу (8,6 бала) та якості роботи експертних груп (9,3 бала із 10 можливих). Також 98,5 % опитаних зазначили, що не мали жодних конфліктних ситуацій під час роботи з експертною групою. Упродовж 2021 року було проведено три хвилі регулярних опитувань експертів з акредитації освітніх програм задля отримання зворотного зв'язку, виявлення можливих пропозицій щодо шляхів покращення, системного самоаналізу, а також отримання відгуку експертів стосовно роботи їхніх колег в експертних групах. Під час першої хвилі опитування, що включала в себе період проведення експертиз із січня по квітень 2021 року, було отримано та проаналізовано 1 299 анкет. У другу хвилю було отримано та опрацьовано анкети від 702 експертів, які брали участь в акредитаційних експертизах із

травня по серпень 2021 року. Третє опитування було проведено з вересня по листопад 2021 року, на опрацювання надійшло 925 анкет. Отримана інформація дає можливість говорити про зростання оцінки сприйняття акредитаційного процесу експертами порівняно з результатами, отриманими після опитувань попереднього року. Стабільно високою впродовж 2021 року залишається оцінка навчання, запропонованого експертам, і цьогорічних нововведень: тренінгу для керівників експертних груп та оновленого тренінгу для експертів.

Галузеві експертні ради (далі — ГЕР) є постійними органами Національного агентства. Вони формуються у складі від 9 до 15 членів згідно з Положенням про галузеві експертні ради та обираються на підставі конкурсу згідно з Порядком висування кандидатур і обрання членів галузевих експертних рад. Основна функція ГЕР — опрацювання акредитаційних справ і підготовка експертних висновків щодо можливості акредитації освітніх програм відповідно до процедури, визначеної Положенням про акредитацію освітніх програм.

До інших функцій ГЕР належить:

- участь у погодженні стандартів вищої освіти;
- підготовка пропозицій щодо вдосконалення вимог до системи забезпечення якості вищої освіти, критеріїв оцінки якості освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО;
- взаємодія зі стейкхолдерами з питань, віднесених до їх компетенції;
- участь у погодженні стандартів вищої освіти у порядку, встановленому Національним агентством;
- розробка рекомендацій для закладів вищої освіти щодо вдосконалення якості освітніх програм у межах відповідних галузей.

Станом на 3 травня 2022 ГЕР розглянули 3940 акредитаційні справи, опрацювали і погодили 176 проєктів стандартів вищої освіти, із них 58 проєктів стандартів вищої освіти для першого (бакалаврського) освітнього

рівня, 92 проекти стандартів вищої освіти для другого (магістерського) освітнього рівня, 26 проектів стандартів доктора філософії.

Згідно з Положенням про галузеві експертні ради до складу членів ГЕР входять не лише науково-педагогічні і наукові працівники, а й стейкхолдери (працедавці та здобувачі вищої освіти), які є повноцінними партнерами у процесі забезпечення якості вищої освіти в Україні. Долучення до складу ГЕР представників роботодавців забезпечило зв'язок ЗВО з сучасним ринком праці.

Станом на кінець 2020 року Національне агентство створило й укомплектувало 30 галузевих експертних рад. Фактична кількість членів галузевих експертних рад становить 340 осіб всі з яких пройшли підготовку, коригувальні семінари та тренінги, що проводилися Національним агентством і партнерськими організаціями.

За участю галузевих експертних рад за 2020-2021 р. проведено 35 методичних і науково-комунікативних заходів (тренінги, семінари, вебінари), із них: для експертів і членів ГЕР — 17, для членів ГЕР — 5, для новообраних членів ГЕР — 2, спільний вебінар Національного агентства за участю секторів вищої освіти науково-методичної ради МОН та галузевих експертних рад щодо розроблення і погодження стандартів вищої освіти – 1, вебінари ГЕР для представників галузі щодо забезпечення якості освіти — 10.

Варто зазначити, що Національне агентство активно працює над залученням міжнародних експертів до Реєстру експертів Національного агентства та до складу галузевих експертних рад. Були проведені зустрічі з міжнародними партнерами для вирішення цього питання. Цей процес призупинився у зв'язку із початком російської агресії.

3.7. Залучення зацікавлених сторін до системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти

Склад Національного агентства: 23 особи, з яких 12 представників державних закладів вищої освіти, 1 представник комунального закладу вищої освіти, 1 представник приватного закладу вищої освіти; 6 представників національних наукових установ, 3 – працедавців та 2 представляє студентів. Однак участь зацікавлених сторін не обмежується складом Національного агентства. Цей принцип був в основі більшості рішень та підходів, які Національне агентство впроваджувало за останні півтора року. Акредитаційні процедури чітко ґрунтуються на цій концепції. Наприклад, відвідування закладу вищої освіти завжди проводиться двома-чотирма представниками науково-педагогічних працівників та одним представником студентів, тому первинне оцінювання якості завжди здійснюється через сприйняття зацікавлених сторін. Для забезпечення цього правила в Реєстрі експертів Національного агентства є 1110 здобувачів вищої освіти різних рівнів. Другий етап процедури проводиться галузевою експертною радою, до складу якої входять науково-педагогічні працівники, роботодавці та студенти. Кожна ГЕР складається з 9–15 членів, включаючи представників академічного середовища, 1–2 представники працедавців та 1 представник від здобувачів вищої освіти.

Процедури, які розробляються, а саме інституційна акредитація та основи регулювання для незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти також ураховуватимуть цей принцип.

Також варто зазначити, що відповідно до вимог законодавства Національне агентство під час реалізації власної діяльності у сфері забезпечення якості вищої освіти взаємодіє з Кабінетом Міністрів України, МОН, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, Національною академією наук та національними галузевими академіями наук, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями,

підприємствами, установами та організаціями, з науковими установами і закладами вищої освіти закордонних країн, а також з міжнародними організаціями в галузі вищої освіти.

Крім того, враховуючи, що Стандарт ESG 3.7 передбачає циклічну зовнішню перевірку агентства та розуміючи важливість цього процесу для формування культури якості, Національне агентство провело самооцінювання та постійно звертається до національних і міжнародних експертів для надання оцінки своїх політик і процедур. Протягом вересня–жовтня 2020 року Національне агентство одержало відгуки та рецензії як від українських, так і міжнародних експертів, організацій, інших зацікавлених сторін.

Також наприкінці 2020 року була створена міжнародна Консультативна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, до складу якої увійшли провідні закордонні фахівці – визнані експерти у галузі забезпечення якості вищої освіти та академічної доброчесності з Великобританії, Швеції, Франції, Польщі, Чехії, Кіпру, Грузії, США. Трое членів Консультативної ради є членами робочої групи з акредитації незалежних установ оцінювання і забезпечення якості вищої освіти в Україні, склад якої затверджений Міністерством освіти і науки.

Починаючи з січня 2021, було проведено шість засідань у повному складі та три робочі зустрічі у підгрупах. Підгрупи Консультативної ради складаються з декількох членів Ради (експертів у конкретній галузі), членів Національного агентства та працівників секретаріату Національного агентства. Підгрупи працюють над розробкою політик та процедур, які стосуються діяльності Національного агентства, та удосконаленням існуючих практик. Так, було сформовано підгрупу, яка працює над питаннями академічної доброчесності, предметом обговорення якої був, серед іншого, проєкт Закону України «Про академічну доброчесність». Друга підгрупа сконцентрована над роботою щодо інституційної акредитації в Україні. Третя

підгрупа займається питанням акредитації незалежних установ оцінювання і забезпечення якості вищої освіти в Україні. Робота у підгрупах дозволяє більш глибоко вивчити конкретне питання, отримати експертні висновки членів Консультативної ради та сформулювати загальну концепцію подальшого руху за певним напрямом. Результати роботи підгруп також обговорюються на засіданні Консультативної ради.

Члени Консультативної ради охоче надають свої коментарі та пропозиції щодо питань, які вносяться Національним агентством до порядку денного роботи Консультативної ради. Серед тем для консультацій були такі: аналіз звіту самооцінювання Національного агентства; залучення іноземних експертів до складу експертних груп; членство Національного агентства в ENQA та інші можливості інтернаціоналізації Національного агентства та системи вищої освіти в Україні; інституційна незалежність Національного агентства за стандартом ESG; транскордонне забезпечення якості вищої освіти; робота в умовах пандемії; сталий розвиток Національного агентства, тощо. Консультації членів Консультативної ради дають можливість отримати бачення однієї проблеми (або аспекту діяльності) з різних сторін та виробити найбільш оптимальне рішення в існуючих умовах, а також одержати зовнішнє оцінювання процедур, процесів, проєктів документів, що розробляються Національним агентством.

Члени Консультативної ради також приєдналися до обговорення результатів і підведення підсумків діяльності Національного агентства за період 2019-2021 року, що відбулося у вересні 2021 року. Вони надали високу оцінку здобутків Національного агентства за роки діяльності й окреслили рекомендації щодо подальшої роботи.

4. Пріоритетні напрями Національного плану дії

Національне агентство у рекордні терміни реалізувало ключові завдання, які стояли перед ним на початку 2019 року: розробило ряд нормативних документів і методичних матеріалів й провадить новий процес акредитації, підготувало й сформувало Реєстр експертів з оцінювання якості освітніх програм, створило галузеві експертні ради, провело акредитацію понад 4026 освітніх програм. Варто зазначити, що за порівняно короткий час Агентство стало афілійованим членом ENQA й повноправним членом INQAANE, CEENQA, ICAI. На сьогодні Національне агентство функціонує як незалежний колегіальний орган у відповідності з чинним законодавством України. Разом з тим, перед Національне агентство усвідомлює виклики, які воно має долати і враховувати при подальшому розвитку.

1. Зовнішнє забезпечення якості вищої освіти під час воєнного стану та після нього

З початком повномасштабного воєнного вторгнення росії в Україну система вищої освіти України зіштовхнулася з цілим рядом серйозних проблем, зокрема викрадення й переслідування освітян, науковців, студентів, руйнування університетської інфраструктури, вимушене переміщення великої кількості викладачів і студентів у більш безпечні регіони й закордон, переміщення ЗВО із зон бойових дій та окупованих територій, складнощі проведення занять в умовах постійних повітряних тривог, обстрілів і ракетних ударів, погіршення психологічного стану викладачів і студентів. Окрему проблему становить примусове переведення освітньої діяльності ЗВО на окупованих територіях на стандарти російської федерації з примусовою зміною мови викладання, викривленням фактологічного матеріалу, спотворенням ціннісних орієнтирів. Разом з тим, Національне агентство не зупинило своєї діяльності й повною мірою виконує свої функції, а також посилює консультативну та комунікаційну роль. Забезпечення гнучкості й

релевантності вимогам часу процедур зовнішнього забезпечення якості є одним з головних завдань Національного агентства в умовах воєнного стану.

У контексті означених надзвичайних викликів показовим є відгук стейкхолдерів - представників військових закладів вищої освіти, які відзначають, що саме завдяки рекомендаціям та пропозиціям Національного агентства суттєво змінилася підготовка здобувачів військової освіти. Зокрема, у 2021 році відбувся аудит системи військової освіти в Україні за участю представників держав-членів НАТО. Унаслідок проведеного аудиту з'ясувалося, що існуюча система забезпечення якості вищої військової освіти відповідає стандарту НАТО Vi-SCD 075-007 «Освіта та підготовка» та практично ідентична критеріям, які застосовуються Національним агентством. Таким чином, Національне агентство своїми діями дозволило підняти якість підготовки випускників цих закладів вищої освіти та змінити застарілу радянську систему військової освіти в Україні. Результати цієї роботи щодня проявляються через ефективні дії випускників українських військових закладів вищої освіти у спеціальних операціях та бойових діях на землі, повітрі та на морі при відбитті російської агресії, звільненні українських міст та сіл від загарбників.

2. Акредитація освітніх програм та освітньої діяльності в умовах пандемії COVID19

Цей виклик є суттєвим, адже влітку 2021 року Національне агентство одержало 2138 заявок на акредитацію освітніх програм на новий 2021–2022 навчальний рік, окрім того, значна кількість заявок на акредитацію PhD програм було перенесено на 2021 року у зв'язку із загальнонаціональним карантинном. Отже, акредитаційні експертизи мають відбуватися за планом. Національне агентство вже має суттєвий досвід проведення онлайн акредитацій, а також готується до нової змішаної моделі акредитацій, яка включатиме очний візит із дистанційною участю одного або декількох експертів для оперативного реагування на нові виклики глобальної пандемії.

Але повноцінна підготовка до зазначеного виклику потребує змін у нормативних документах та підтримки Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України.

3. Незалежність Національного агентства

Чинне законодавство України містить декілька колізій, які можна використовувати з метою обґрунтування наявності статусу державних службовців у працівників секретаріату Національного агентства та формування відповідних пропозицій для надання Національному агентству статусу центрального органу виконавчої влади. Національне агентство підготувало свої пропозиції щодо врегулювання законодавчої колізії у визначенні свого статусу, як цього вимагають європейські стандарти ESG-2015, що частково враховані.

4. Методологічні чинники акредитаційних процесів

Відповідно до стандарту 2.2 ESG-2015, вдосконалення методології зовнішнього оцінювання є процесом безперервним. Національне агентство постійно одержує запити від стейкхолдерів щодо необхідності більш вимірюваних критеріїв оцінювання освітніх програм. Окрім того, при інтерпретації критеріїв оцінювання досі існують певні неузгодженості між представниками закладів вищої освіти, експертами і членами ГЕР. Разом з тим, ці різні трактування дозволяють гармонізувати позиції та здійснювати широку дискусію щодо різних підходів до критеріїв оцінювання. Національне агентство активно реагує на ці виклики, тому постійно здійснює перегляд й вдосконалення своїх рекомендацій щодо критеріїв оцінювання якості освітніх програм на основі пропозицій від експертів, представників ЗВО та інших стейкхолдерів. З цією метою постійно проводяться оновлення рекомендацій до застосування критеріїв оцінювання та зустрічі з різними групами стейкхолдерів.

5. Роботодавці як основні стейкхолдери

Особливо потрібно сфокусувати увагу на оптимізації співпраці Національного агентства із органами студентського самоврядування та асоціаціями роботодавців, які представляють собою окремі цільові аудиторії, що одночасно споживають освітні послуги системи вищої освіти України й мають не завжди узгоджені вимоги до неї. Станом на сьогодні визначені такі напрями покращення практик залучення Національним агентством представників роботодавців до процесу оцінювання рівня забезпечення університетами якості освітніх програм.

Окрему увагу слід звернути на роботодавців, які залучають власні ресурси у формування високотехнологічної підтримки під час реалізації освітніх програм як через удосконалення матеріально-технічної бази університетів, так і завдяки залученню отримувачів освітніх послуг до раннього працевлаштування ще на етапі навчання.

Більш повне врахування системності взаємодії роботодавців з університетами під час усього життєвого циклу освітньої програми від її проектування до випуску дипломованих фахівців та наявність зворотного зв'язку від ринку праці підвищить рівень якості експертизи. Удосконалення процедури оцінювання освітніх програм з більш повним урахуванням позиції роботодавців, їх взаємодії з університетом, підвищить рівень об'єктивності та неупередженості прийняття рішення щодо ступеня забезпечення якості освітніх послуг.

6. Залучення іноземних експертів

На сьогодні залишається не вирішеною проблема залучення Національним агентством іноземних експертів до процесів забезпечення якості. Зокрема, їх участь необхідна в акредитаційній експертизі, консультування закладів вищої освіти. Розробка механізмів і пошук можливостей залучення іноземних експертів до роботи експертних груп

суттєво підвищила б рівень експертизи та посилило незалежність прийняття рішень.

7. Дотримання професійних та етичних стандартів усіма учасниками акредитаційних процедур

На сьогодні до системи Національного агентства залучено понад 4500 осіб (23 член Національного агентства, 60 співробітників секретаріату, 35 тренерів, 333 членів ГЕР, 3330 експертів-НПП, 1110 експертів-здобувачів), які задекларували своє прагнення забезпечувати якість вищої освіти України, здійснювати зовнішнє оцінювання освітніх програм відповідно до сучасної процедури акредитації, що базується на ціннісному підході та європейських стандартах ESG-2015. Разом з тим, не всі учасники акредитаційного процесу поділяють цінності Національного агентства. Є окремі випадки виявлення непрофесіоналізму й спроб експертів проводити ревізію замість консультативного оцінювання. Для протидії подібним випадкам уже розроблений механізм більш оперативного реагування на порушення, який потребує ширшого застосування на практиці.

8. Процедури забезпечення якості діяльності Національного агентства

Відповідно до стандартів 3.6 та 3.7 ESG-2015, усі Агентства повинні запровадити процеси для внутрішнього забезпечення якості та проходити зовнішню перевірку принаймні раз на п'ять років, щоб продемонструвати відповідність до ESG2015. Національне агентство здійснює свою діяльність на основі принципів професіоналізму і доброчесності, систематично аналізує, переглядає та покращує свою роботу і документи з урахуванням думки стейкхолдерів, публікує річні звіти. Національне агентство також постійно звертається за експертизою й консультаціями до міжнародних і національних експертів з метою безперервного вдосконалення своєї діяльності. Ураховуючи, що політика внутрішнього забезпечення якості вимагає систематизації та формалізації у вигляді відповідного документа, була

створена робоча група та розроблене Положення про систему забезпечення якості діяльності Національного агентства. Також завданням Національного агентства є підготовка до зовнішньої перевірки на відповідність критеріям ESG-2015.

9. Пропозиції від Національного агентства щодо створення систем забезпечення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин у ЗВО

У 2020-2021 рр. Національне агентство розробило законопроект «Про академічну доброчесність», який поданий на розгляд Комітету з питань освіти, науки та інновацій Верховної Ради України. Також сформовані Рекомендації ЗВО щодо розвитку систем забезпечення академічної доброчесності. Цей напрям потребує постійного вдосконалення відповідно до змін нормативної бази національного рівня. Процедура виявлення фактів порушень академічної доброчесності та розгляду справ про такі порушення є важливим елементом системи забезпечення академічної доброчесності у ЗВО та об'єктом пильної уваги під час акредитації освітніх програм та інституційної акредитації ЗВО. Для подолання цих викликів необхідне об'єднання зусиль органів влади та освітянської спільноти.

10. Матеріальне та кадрове забезпечення

На сьогодні штат секретаріату Національного агентства складає 61 особу, що є недостатнім для забезпечення усіх його повноважень, передбачених законодавством, зокрема відповідальність за акредитацію освітніх програм, спецрад із захисту дисертацій доктора філософії, інституційну акредитацію та акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, розгляд питань дотримання академічної доброчесності, формування систем внутрішнього забезпечення якості освіти в українських ЗВО, університетські рейтинги, що формуватимуться за вимірюваними критеріями. Закон України «Про вищу освіту» передбачає спеціальну процедуру фінансування Національного агентства, яка на цей момент не реалізована.

5. Зведена таблиця заходів національного плану дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022-2023 рр.

№	Пріоритетні дії	Етапи діяльності	Відповідальний виконавець	Строки реалізації	Очікуваний результат
Розробка нормативно-методичної бази					
1	Затвердження комплексу нормативних документів для запровадження інституційної акредитації	1. Розробка змін до Закону України “Про вищу освіту” 2. Розробка підзаконних нормативних актів. 3. Затвердження Порядку проведення інституційної акредитації	МОН, НАЗЯВО, Комітет Верховної ради України з питань освіти, науки та інновацій	2022 р.	Порядок проведення інституційної акредитації закладів вищої освіти
2	Затвердження комплексу нормативних документів для розбудови мережі незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти	1. Розробка змін до Закону України “Про вищу освіту” 2. Розробка підзаконних нормативних актів. 3. Затвердження Положення про акредитацію незалежних установ	МОН, НАЗЯВО, Комітет Верховної ради України з питань освіти, науки та інновацій	лютий 2023 р.	Положення про акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти
3	Меморандум між МОН України та Національним агентством	Розробка та обговорення тексту Меморандуму, підписання, реалізація положень Меморандуму	МОН України, Національне агентство	серпень 2022 р.	Налагодження співпраці Національного агентства та МОН України
4	Оновлення Положення про акредитацію освітніх програм та критеріїв оцінки освітніх програм	Розробка пропозицій Національним агентством, обговорення із зацікавленими сторонами, подання до МОН	Національне агентство, МОН України, стейкхолдери	вересень 2022 р.	Внесення змін до Положення про акредитацію освітніх програм

		України для затвердження			
5	Оптимізація правового статусу Національного агентства у законодавстві України	Розробка Національним агентством проєкта змін, обговорення із зацікавленими суб'єктами, ініціювання змін у Парламенті, внесення змін до Закону України «Про вищу освіту»	Національне агентство, стейкхолдери, МОН України, комітет освіти, науки та інновацій ВРУ	упродовж 2022-23 рр.	Внесення змін до ЗУ «Про вищу освіту» та інших законів стосовно підтвердження статусу НА як незалежного колегіального органу
6	Перегляд Статуту Національного агентства	Розробка пропозицій Національним агентством, обговорення із зацікавленими сторонами, внесення до МОН з метою направлення для затвердження КМУ	Національне агентство, МОН України, стейкхолдери	серпень 2022 р.	Приведення положень статуту Національного агентства у відповідність до ЗУ «Про вищу освіту», оптимізація структури секретаріату Національного агентства
7	Вдосконалення механізмів підготовки експертів Національного агентства, формування та наповнення Реєстру експертів	Розробка змін Національним агентством, обговорення із зацікавленими сторонами, внесення змін до Порядку відбору та ведення реєстру експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для проведення акредитацій освітніх програм	Національне агентство, стейкхолдери, експерти Національного агентства	2022-2023 рр.	Оптимізація механізму підготовки експертів, механізму реагування на порушення з боку експертів Національного агентства, оптимізація механізмів адміністрування реєстру експертів Національного агентства
8	Залучення міжнародних експертів до акредитаційних процедур	Розробка пропозицій Національним агентством, обговорення із зацікавленими сторонами, звернення до МОН з метою ініціювання відповідних	Національне агентство, стейкхолдери МОН, Комітет з освіти, науки і інновацій ВРУ	2022-2023 рр.	Можливість залучення міжнародних експертів до складу Галузевих експертних рад, експертних груп під час акредитаційних процедур

		підзаконних актів з боку Уряду та змін до ЗУ «Про вищу освіту» ВРУ			
9	Підвищення рівня залученості стейхолдерів до роботи Національного агентства	Оптимізація співпраці Національного агентства із органами студентського самоврядування, обговорення із зацікавленими сторонами, запровадження розроблених механізмів	Національне агентство, студентські асоціації та об'єднання	2022-2023 рр.	Більш ефективне залучення студентів до діяльності Національного агентства
		1. Розробка платформи та методології національного опитування здобувачів вищої освіти. 2. Проведення опитування та складання аналітичного звіту за результатами	Національне агентство, студентські асоціації та об'єднання, ОСС, Міністерство цифрової трансформації (за згодою)	грудень 2022 - лютий 2023	З'ясування фактичної ролі студентства у системі забезпечення якості вищої освіти
		Оптимізація співпраці Національного агентства з асоціаціями роботодавців	Національне агентство, об'єднання роботодавців	2022-2023 рр.	Більш ефективне залучення роботодавців до діяльності Національного агентства
10	Розробка та врегулювання Законом процедури і підстав постакредитаційного моніторингу. Реформування Апеляційного комітету, процедури	Розробка та обговорення тексту відповідних змін до законодавства України	Національне агентство, МОН, ВРУ	2022-2023 рр.	Затвердження ВРУ відповідних змін до Закону України «Про вищу освіту»

	оскарження рішень НА				
11	Методологічна та фінансова підтримка Національного агентства на шляху до вступу до ENQA / EQAR	проведення зустрічей та консультацій із визначення основних потреб та розробка заходів із забезпечення методологічної та фінансової підтримки	стейкхолдери	2022-2023 рр.	Членство Національного агентства у ENQA / EQAR